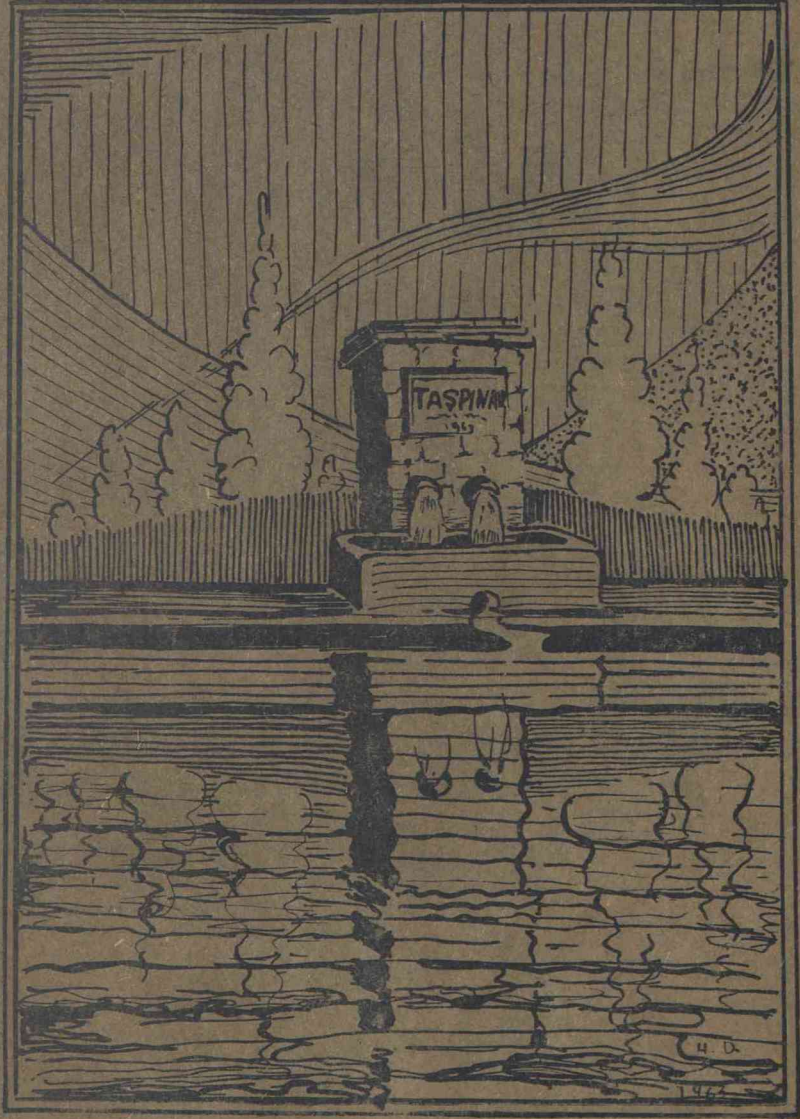

TASPINAR

AFYON HALKEVİ TARAFINDAN YAYINLANIR

Zafer Matbaası - Afyon

TAŞPINAR
HALKEVİ MERKEZİ
AFYON

*

YIL : 1 Cilt : 1
Sayı : 3

EKİM - 1963
Fiatı : 100 Kuruş

*

İDARE YERİ :
ORDU BULVARI
No. 19
AFYON

*

Sahibi ve Sorumlusu
AFYON
HALKEVİ ADINA
Halkevi Başkanı
HÜSEYİN

ŞEN
ŞAŞTIMOĞLU

*

DİZİLDİĞİ ve
BASILDIĞI yer :
ZAFER MATBAASI
AFYON

Bu Sayıda

	Sayfa
H. Şen Şaşımoğlu : Taşpınar İçin	2
Alb. Hayri Dumlu : Ordu'dan - Atatürk'e	5
Arslan Yakut : Yaşama Köprüsü	9
M. Onur Erkmen : Cumhuriyet ve Atatürk	10
İhsan Başol : Cumhuriyet ve Fazilet	11
Ahmet Orhan : Ata'nın En Büyük Eseri	16
Mahir Türkkan : Aziz Ata	17
Tayyar Ataman : Realist Atatürk	18
O. Şaik Gökyay : Çağrı (Şiir) Afyon'da	21
Süleyman Gönçer : Mevlâna ve Mevlevilik	22
Yusuf Çağman : Karatahtadan Televizyona	25
Arslan Yakut : Üç Etek (Şiir)	27
L. Bozkurt Sepin : Nasıl Hazırlandık	28
Rüştü Binbaşı : Şadırvan (Şiir)	29
Kâzım Karatoprak : Elveda (Şiir)	31

VE

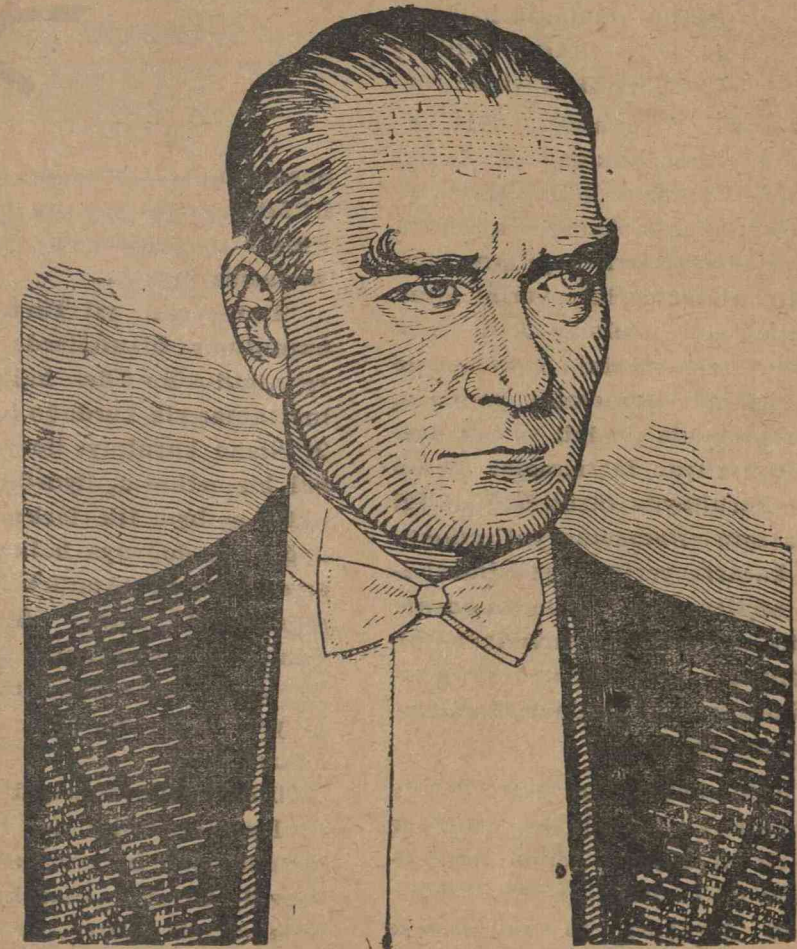
Kırk Yılım İçinde - Halkevi Genel Kurul Toplantısı-
Yeni Yönetim Kurulu Üyeleri.

TAŞPINAR

Cilt : 1 Her ayın sonunda çıkar Sayı : 3

İdare yeri : Afyon Halkevi

EKİM / 1963

CUMHURİYETİN KURUCUSU

TAŞPINAR İÇİN

Taşpınar'ın bu sayısı baskıya verildiği günlerde halkevimiz, Genel Kurul Toplantısı hazırlıkları içinde bulunuyordu. Yurdumuzun dört yanına yayılmış bulunan yüz on halkevinin bu arada halkevimizin ekim ayı sonuna kadar İlk Genel Kurul toplantıları yapılmış olmaktadır. Halkevlerinin yerini alması dileğiyle kurulmuş olan Türk Kültür Derneklerinin beklenen gelişmeyi gösterememesi yanısıra, kısa zamanda tüzüğü ve adı üzerinde başlayan tartışmalar bir önceki kurultayda tüzük değişikliği kararının alınmasına yol açmıştı. Bu kararın yerine getirilmesi için seçilen Genel Yönetim kurulu tüzük değişikliği hazırlıklarını bitirdikten sonra 21 Nisan 1963 tarihinde kurultayı olağanüstü toplantıya çağırmıştı.

Bütün şubelerden gelen delegeler daha kurultayın ilk gününde belirli bir heyecan içinde bulunuyorlardı. Tüzük değişikliği üzerinde görüşmelerin açılmasıyla hemen bütün delegeler derneğin adı üzerinde durarak halkevi adının alınmasını savundular. Bunu elli üç imzalı bir önerge takip etti. Önerge üzerinde alehte ko-

Hüseyin Şen ŞAŞTIMOĞLU

nuşma olmadı. Yapılan oylamada ittifakla ve alkışlar arasında Türk Kültür Dernekleri adı, yerini halkevlerine bıraktı.

Tam yirmi yıl Türk ulusuna unutulmaz hizmetlerde bulunan ve Atatürk'ün Türk halkına hizmet amacıyla kurduğu halkevleri, 21 Nisan kurultayı ile yeniden usul hizmetine açılıyordu. Bu yeniden açılışın ilk farkı: Gücünü doğrudan doğruya halktan almıştıydı. Amacı; "Atatürk ilkeleri ışığı altında Türk Kültürüne ve San'atına hizmet,, olan halkevleri; Türk Ulusunun meydana getireceği yeni uygarlığa çaba harcıyacaktır.

Milliyetçi, devrimci, ülkücü aydınların önderliğinde halkevleri yurdumuzun her yanında halkın "sevgi Sarayı,, olacaktır. Bunu anlamıyanlar, kavramıyanlar elbet iyi düşünceli insanlar olarak kabul edilemezler. Ve her halde bu insanlar kişisel çıkarlarına tutsak olmuş, halk sevgisinden, insan sevgisinden yoksundurlar.

Ama buna rağmen halkevi ri bütün yurttaşların gönlünü insan sevgisi ile doldurmak için çalışmalarında geniş bir hoşgöründen ayrılmıyacaktır. Bütün halkevlerinde işbaşına geçmiş olanlar, yeni çalışma alanı ve metotlarıyla uygarlık sorunumuz üzerinde önemli adımlar atmış olacaklardır. Halkevimiz: merkezdeki çalışmalarına paralel olarak Taşpınar dergisinde de önemli sorunlarımız üzerinde duracaktır.

Her sayısı mutlu bir günde çıkan Taşpınar'ın bu sayıda Cumhuriyetimizin 40. Yıldönümünün kutlandığı günlerde elinizde olacaktır. Cumhuriyetçilik halkevlerinin vazgeçilmez ilkelerinden birisidir. Cumhuriyetçilik; halkevi için bir kavram, kavram olduğu kadarda çalışmalarımızda bir metottur. Kavram olarak Cumhuriyetçilik, insanın değerini tanımaya; metot olarakta insanın değerinin gün ışığına çıkması yolunda çaba harcamaya dayanır. Bir başka deyişle Cumhuriyetçilik kavramı insan için üstün hayat; Cumhuriyetçilik metodunda bu üstün hayata daha tez zamanda ulaşmanın yolunu ifade eder. İşte halkevlerinin "Türk Ulusunun yaratacağı yeni uygarlığın,, meydana gelmesinde toplumsal sorumluluk almış olması kavram olarak, metot olarak cumhuriyetçilik ilkesinin ulus ölçüsünde uygulanmasından başka şey değildir. Cumhuriyeti fazilet yönetimi olarak ifadelendirdiklerine göre;

kavram olarak faziletli insan hayatı metot olarak da faziletli çalışma ifade ettiğini söyleyebiliriz. Bu noktada bir sıralama yapmakta mümkündür. Cumhuriyet yönetimi olarak bütünlük, kavram olarak toplumsallık, metot olarak da bireysellik anlatılabilir. Bu açıdan bakınca; Bireyin faziletli çalışma yolunda ilerlemesi toplumun faziletine, bu toplumların meydana getireceği ulus bütünlüğünde şüphe yok fazilete ve faziletli yönetime ulaşmasını sağlayacaktır. Halkevi olarak bu ilkeye sıkı sıkıya bağlanmak, amacımıza ulaşmanın en kesin, en emin yoludur. Halkeviye düşen, önce metot olarak Cumhuriyeti benimsemektir. Çünkü: halkevi insana insanın değerini ifade eden metotta hizmet edebilmenin yardımıyla etrafında aradığı bir toplumu bulabilecektir. Çevresindeki toplumdan dertlenmek halkeviye uygun düşen bir düşünce değildir. Halkevi bu çabasında iradesini kullanarak o içinde yaşadığı toplumda ülkücülerin çoğalmasını sağlayabilecektir. Cumhuriyetin 40. yılı aştığımız bu günlerde bu konuda çok şeyler söylemek mümkündür ama sözü uzatmak yerine yarıda koyup, tamamlanmasını Taşpınar'ın kıymetli okuyucularına bırakmakta doğru olacaktır sanıyoruz.

Taşpınar'ın taşıdığı hava her sayısında daha da gün ışığına çıkıyor. Bizim anlatmamızda nok-

san bıraktığımız yöner her fırsattan faydalanarak bir kere daha ortaya konuyor ve amacımızın yayılmasına, benimsenmesine olanak hazırlıyor. Daha iyi anlaşmamızı, daha iyi kaynaşmamızı sağlıyor. Bize ne yapmak istediğimizi soran açık yürekli kişiler karşılıklı konuşmamızdan, tartışmamızdan sonra daha samimi daha sıcak duygularla ayrılıyorlar. Her birimiz yurdumuza, ulusumuza faydalı kimseler olmayı her fırsatta ifade ettiğimize göre bundan daha tabii bir durum olamaz.

Önümüzde yeni başlayan bir çalışma dönemi var. Halkevleri için en önemli yön, yeni başlayan bu çalışma döneminin etkin olarak sona erdirilmesidir. Halkevine bu çalışma döneminde halka yararlı olaylara sahne edebilirsek kör düğüm çözülmüş olacaktır. Aksi halde halkevleri yalnızca ismen var cismen yok olmaktan kurtulamıyacaklardır. Bu nokta üzerinde iyice durmak gerekiyor. Halkevlerinin bu çalışma döneminde hizmet almış ülkücüler bu konuda elbet bütün olanaklarını ortaya koyacaklar ne varki ülkücülerin bu tutumuna ilgililerin yardımından uzakta kal-

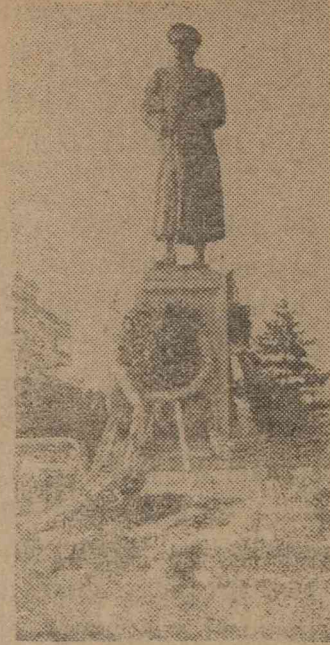
maları halkevinin ve halkevçilerin gücünü ziyandan başka bir sonuç vermez. Bir dinin yayılmasında, benimsenmesinde o dinin peygamberinin ilâhi kuvvet ve kudretine rağmen insanların desteğinin önemli görülmesi boşuna olamaz. Kaldı ki ülkücü kişi hiç bir zaman ne kuvvet kudreti ne de iradesiyle bir peygamber değildir ve olamayacağıda herkes tarafından kabul edilen bir durumdur. Herkesin bir toplum içinde varlığını sürdürmekte olması o toplumu bağlayan kördüğümün çözülmesinde sorumluluk ve hizmet almasını gerektirmektedir. Bana ne çözsünler diyemeyiz çünkü; O kör düğüm birey olarak kendimizde bağlamaktadır. Hangi yönden baktırsak bakalım sorumluluktan kaçınamayız. Hele hele hem sorumluluk ve hizmetten kaçmayı, hem de uygar yaşama koşullarımızı kaplıyan kör düğümde dertlenemeyiz hiç yapamayız.

Taşpınar'ın üçüncü sayısı ile bütün halkevlerine bütün halkevçilere, sorumluluğunu kavramış bütün bireylere Cumhuriyetin 40. yılından mutluluklar; yurdumuza ulusumuza yararlı hizmetler dileyoruz.

**Yeni Türkiye Devleti bir halk devletidir.
Halkın devletidir.**

Kemal ATATÜRK

Cumhuriyetin 40 ncı yılında :

Ordudan ♦♦♦♦♦♦♦♦
Atatürk'e

Kur. Alb. HAYRİ DUMLU

ATAM.. Uzun yollar aştık. Kol, kol Bölük, Bölük KAFKASları geçtik URALLARI deldik, ARASLARDA, HAZARLARDA yüzdük, yaylalarda konakladık ovalarda yalın kılınc cenk ettik, Vatanlar bıraktık, Vatanlar seçtik. Başımızda kartal bakişli gür kaşlı ak atlar üstünde yön veren başbuğlar yiğitler vardı. Arkamızda Güneşten kopardığımız nurlu parçalar kaldı. Yasamız vardı mertlik yasası, türemiz vardı erlik türesi.

Durmadık bozulmadık. Türk doğduk Türk kaldık, er doğduk er kaldık, zalime vurduk mazluma yar olduk. Eğriyi yıktık doğruyu dikdik. Gönlümüzde TANRI kanımızda Türk kanı, elimizde gök renkli sancağımız vardı.

Çok yol aldık ATAM çok yol; Malazgirtte, Çaldıran da Mercida-
bık ta, Pilevne de, Derne de, Galiçya da, Kosava, Kafkasya, Afrika
da at oynattık cirit attık. Kan dökdük, kan aldık. Bilirsin elbet,
senden öğrendik, sen öğrettin bunları bize. Var olmanın tek yolu
bu dedin hepimize

Çok yol aldık ATAM çok yol; Kara günler kapkara günlerde
gördük. Yol gösteren başbuğlar, hakanlar, padişahlar ya.. uykuya
daldılar, yada.. yabanla birlik olup öz oğluna sırt döndüler.

O.. Günler ne acı günlerdi ATAM ne günler? Yabanlar kara du-
man olmuş yurda dolmuştu. Göz gözü görmez, nefes alınamazdı, ne
ses veren, nede söz söyleyen vardı. Ocaklar sönmüş, gelinler kara
giymiş, tarımar olmuştu anam VATAN.

İşte böyle kara, kapkara bir günde gönlünde ateşi sönmemiş ima-
nı tükenmemiş, ümit edip baş bekleyen yiğit ulusun vardı.

— Yalın kılınç kır atın üstünde, güneş gibi göründün ATAM.,
Gönülleri tutuşturdu, imanları yeniledin, eski cenk türkülerini, nal
sesleri, gök gürültüsünü andıran gür sesinle bizleri etrafına topladın,
Baş oldun. baş buğ oldun, yönelttin Türk'ü karşı koymak için düş-
mana.

— Artık "Sen,, gönüllerde yanan ateştin, ümittin, ışıktın Ana
yurttan kopup gelen yiğit kişi boylarımızın ruhuydun. "Sen,, yeniden
kükremiş, yeniden şahlanmıştı tarih.

— Savulun, selâm durun geliyor koca TÜRK... Başında eşsiz kah-
raman GAZİ KEMAL ATATÜRK ..

26 AĞUSTOS seherinde, gür sesinle haykırdın ulusuna... (OR-
DULAR İLK HEDEFİNİZ AKDENİZDİR İLERİ)

Çok yol aldık ATAM çok yol. Geçilmez denen engelleri yıktık,
yenilmez denen orduları yendik, AHIR DAĞLARINDA, MURAT yay-
lasında, SAKARYA'da DUMLUPINAR'da çok zalim kırdık çok zalim.

Gene O. TÜRK, gene O ruh, gene O millet, Dokuz gün için de
AKDENİZ'de buyruğunu yerine getirdik.

Başta "Sen,, gönülde "Sen,, Ayyıldızımız sen'din.

Ocaklar yeniden tütmüş, gelinler duvak giymiş, oğullar horan
tutmuş, Babalar öğüt etmiş, ozanlar destan düzmüş, nineler düaya
durmuş, Vatan yeşermiş, yemyeşil güllük gülüstanlık olmuş, yaslar
dinmişti artık.

— Öylesine Ulusun sevinmişti ki, öylesine. Sana lâayık aydın kişi-
ler yetiştirmişti ki sorma gitsin. Ne yenilir, nede yutulur, yasanı
senin yasan, türesi senin türen, İmanı senden, ülküsü senin ülkün-
den. Sanırsın her biri bir parçadır. "ATATÜRKten."

Öylesine ulusun sevinmiş öylesine ulusun doğrulmuştur ki, güve-
nip sevdiği bir ordu kurmuştur ki "ATA TÜRKLER"den

Dinle bak Ata: Ardından çok geçmeden acun karıştı birden. "Sen"
söylemiştin zaten; "Yakında uluslar arasında kızılca kıyamet kopacak dev
uluslar dahada devleşecek, zayıflar yok olacak güçlüler yaşayacak demiştin.
Kendine inanamaz güvenemezsen, sağlam ve imanlı olmazsan askerini
yeni silahlarla kuşatıp, onda sen yaşamazsan tutsak olur, yasalarımıza
kemlik etmiş olur, öz kişiliğini kaybeder tarihten silinirsin demiştin" ..

— Dediğin oldu, ATAM; Acun karıştı alev, alev çevremiz yan-
dı, yandı. Kimi ulus yıkıldı kuru dallar benzeri, kimi kesildi, biçil-
di bodur kavak benzeri. Ne egemenliği kaldı, ne bayrağı, nede oca-
ğı. Şimdi her biri bir son bahar yaprağı.

Ama ATAM, gücünü Türk boylarından alan ulu soyun, "Senin"
ruhunla, yasanla besleyip yetiştirdiği yiğit gencini adadı yurduna
kattı ordusuna. Yirmi milyonluk bir ordu oldu da bekledi serhaddi-
ni, bekledi köy, kentini, o eski inançla.

Bir görseydin ATAM; Ne.. Mutluluktu.. Ne.. Topluluktu. Ne yaz
dedi, ne kış, ne uyku dedi, ne durak, ne aş istedi... nede ekmek.

Kas katı, aşılmaz kırılmaz granitti.

"Sen" dememişmiydin: "Cihanda sulh, Yurtta sulh.." İşte bizde
uyduk bu buyruğa, ne bir karış toprak istedik, nede bir karış yer
veririz dedik, Gelecek varsa göreceğide var dedik Acuna.

— Gelmek istediler ama çekindiler: Çünkü gene O.. Eski yiğit
TÜRK, gene vardı karşılarında onbinlerce şahlanmış AT, TÜRK...

İşte buyruğun tutuldu, yasan düzeni bozulmadan Yurtta sulh korundu.

O.. Namı ordu senin ordun, O.. ulus gene senin ulusun yürü-
yecekti elbet sözünde.. izinde...

ATAM "Sen" bir çınar dikmiştin, gelişip büyüyecekti elbet. Senin
şavkın, senin devrimlerinle. Ululaştı, dallandı, budaklandı gelişti bu
çınar, suyunu Türk boylarından özünü Ana yurttan, evrenliği sen-
den aldıda ululaştı. Ona ne yan bakabiliyorlardı, nede yanaşabiliyor-
lardı. Eski düşmanlar dost olmuşlardı. Onun gölgesinde çalışan, iler-
leyen bir ulus, şirinleşen nurlaşan bir yurt vardı.

Ne tasamız kaldı nede yasamız vardı. Hamle üstüne hamle yü-
celme üstüne yücelme, gelişme üstüne gelişme...

Yaşama

Köprüsü

ARSLAN YAKUT

Devlet Malzeme Ofisi Müdürü

VAR oluşumun mutluluğu ile kaynıyor içim. Ne bâşımından ayaklarıma kadar süzülüp geçen yağmurun ıslaklığını ne de, dudaklarımı kavurup içimi bulandıran güneşin sıcaklığını lânetliyorum. Ne yüzü ne inen şamarın, ne de gönlümü burkan sözlerin sahiplerine hıncım var. Ben bencillik girdabının yutucu çekiciliğinden kaçıyorum. Ben'i ben yapan evren yaşantılarının, his çevremize giren tüm cisimlerin varlığı değildir. Dokunma hislerimin mevcut oluşu bana ispatlayan, gül' deki diken, oturduğum ağaç iskemle, parmaklarımı sıkan el olduğuna göre onların varlığından şikâyetçi olmama imkân var mıdır? Benim hayatımı şekillendiren, yaşadığımı hatırlatan bu gerekçelerin yokluğu sonsuz bir boşluk değildir? Şu halde camları yarıkmış, dolu tanelerinin gürültüsü, malıma göz diken hırsızın açığözlülüğü, çatal dilini gösteren yılanın tıslıtısı neden beni bu kadar ürkütüyor? Acı haberi koşturan postacıya, cüzdanımda her gün biraz daha azalan paraya, sinema perdesinden anıma doğrultulan silâha neden bu kadar nefretle bakıyorum? İçimdeki güçlü

sevgiyi mızraklıyan etkilerin inançlarınıma sıvıdığı bu bıkkınlık neden?

Ben halâ "Seni seni" diye tehditkâr sallayan başlara, çırpınarak tebessüm eden altı aylık bir bebeğin saflığını yaşamak istiyorum. Olgunlaşan düşüncelerimin karamsar baskısı beni nefrete sürükleyemez. Davranışlardaki geçiciliğin, beni bir sonbahar rüzgârı gibi sarsıp iyi niyetlerimi savurmasına mücadele etmiyeceğim. Gökyüzünde tekerlenen mehtabın bana verdiği huzuru roman sayfalarından çıkartmak istiyorum.

Bed sesli Karga'ya Bülbül diyemem. Çevremdeki kişilerin tüm kötülüklerinden arındıklarını düşünemem belki. Bir yılda dört mevsimin yaşandığını biliyorum. Bir bilmek istediğim daha var. Zaman zaman hoşnutsuzluk bölgeme kayan caulı bütün yaratıkların, istisnasız bütün cisimlerin, söz ve hareket akımlarının muhakkak bir güzel veya iyi yanı bulunması gerektiği. Kötülük olarak kabul ettiğimiz bir çok davranışlarda bir sevebilme yönü vardır elbette. İşte bu yöne bakmak istiyorum ben. Kendimi aldatmak, karamsar anlayışın işkencesinden kurtulmak için değil Hayır..

İnanarak, arzulayarak. sevebilmek için Bir Kırpi yi okşayamamış olmak, nefretlerimin çağrısı olmasın Karşımda gerilen göğüs, korkaklığın utanç olarak başımı eğmesin. Ölüm, soğukluğu ile vücudumda doğan bir ürperti veya arzulayarak keşulan bir çare olmak anlayışından çıksın inançlarım karşısında.

Ne mantığım vücudumda bir otorite ne de hislerim kalıbımda bir derbeyi olsun. İkisinin ortamında iyi ve güzeli görebilen bir benliğin özlemini duyuyorum.

Yaşayabilmiş olmak anlamının sevebilme itancısı içinde beliren ihtişamı, huzur dolu kollarını aç bana. Yaşamak için sana geliyorum.

Cumhuriyet ve Atatürk

M. Onur ERKMEN

1922 senesinin 20 Kasım Salı günü Lozan'dan İsmet Paşa'nın şu sözleri yükseliyordu:

— Çok ıstırap çektik, çok kan döktük. Bütün medenî milletler gibi hürriyet ve istiklâl istiyoyuz.

Evet, bütün millet dişini tırnağına, gecesini gündüzüne katarak tuttuğu yolun bitiminde gördüğü Özgürlük ve serbestliğe doğru önüne çıkan her engeli omuzlayarak koşuyordu. Bu bir milletin erkinlik savaşıydı. Kelimenin tam manasiyle çalıştılar ve başardılar. Onlar temelini attı, bizler devam ettireceğiz.

20 Kasım 1922 senesinde İsmet paşanın söyledikleri 24 Temmuz 1923 te gerçekleşti. O büyük insan Ulu önder Atatürk 29 Ekim 1923 te de Cumhuriyeti ilân etti. Tüm milletlerin tarihinde böylesine mutlu günler enderdir. Ama bizim tarihimizde böyle kaç gün vardır.

Cumhuriyetin 40. yılında Atatürk'ü daha sezili duyuyor ve düşünüyoruz. O bundan sonra da arkası kesilmeyen bütün Türk kuşaklarında aynı canlılıkla yaşayacaktır. Yalnız bir tek şartla!.. Herkes sezi'sinde hayalinde bir başka Atatürk yaşatmazsa, O sadece erkinlik savaşımızı idare eden kumandan değildir. O bizi Ortaçağın karanlık zihniyetinden kurtararak bize iyiyi, doğruyu güzeli gösteren devrimcidir.

O bir ülküdür, sönme'len bir meşaledir. İşte böylesine mutlu bir günde bunu daha sezi i idrak ediyoruz.

Ve bu gün biz tüm bir millet Behçet Kemal Çağlar'ın diliyle haykırıyoruz O'na: «Emret kanı çekilmiş damarlara dolalım,

Bir gün senin izinden saparsak kahrolalım»

CUMHURİYET

ve

FAZİLET

İhsan BAŞOL

CUMHURİYET'imiz Kırkinci yılında doldurmuş bulunuyor. Cumhuriyetin kırk yıllık tarihinde bizim için alınacak pek çok örnekler vardır. Herşeyden önce Cumhuriyet insana yaraşır bir yönetime kavuşma isteğinin başarılmasıdır. Cumhuriyete bu yönden baktığımızda kırk yıl öncesi Türk toplumu ile bugünkü Türk toplumu arasında çok önemli farklar görmekteyiz. Cumhuriyete kadar kişilerimizin en önemli kaygusu saraya kapaklanıp asalet ünvanına ulaşmaktı. Saraylı sözü önemli insan sayılmanın, asil olmanın anlamını taşımaktaydı. Özenilen, özlenilen durum bu olunca bir yandan entrikalar, bir yandanda bu entrikaların gölgesinde toplum ahlâkı ayaklar altına alınıyordu. Hele bu insanların saraya ulaştıktan sonra içinde var oldukları topluma tepeden bakmaları, toplumu kişisel yararlarına uygun yolda kullanmaları, yüzyıllar boyunca toplumumuzun sürüngen bir hayata mahkûm olmasına sebep olmuştur.

Bu gün için durum tamamen başkadır. Cumhuriyetin ilânından sonra ne sarayın nede saraylının bir anlamı, bir yeri kalmıştır. Cumhuriyetin ilk önemli ve olumlu yönü bu olmuştur. Temamen sözde kalmış olduğunu bile kabul etsek, Egemenliğin kayıtsız, şartsız ulusun olduğunun ifadesi ulusun fertlerinin beyinlerinde şimşek olmuştur. Bu oluşu şiddetlendiren yönlerin başında sarayın ortadan kaldırılma sının geldiğine inanıyoruz. Çünkü: Entrikacı, yönü — gidişi olumsuz kişilerin ulusu sömürmek için sızmak yolunda herşeyi göze aldıkları

bir saray artık yoktur. Toplumun Kenel'ri Cumhuriyetin ilânıyla açıkta kalmışlardır. Cumhuriyetle kimsenin şu — bu yolla asalet ünvanı alması imkânı yok edilmiştir. Yaradılıştan asil olan bir ulus içinde bir zümrenin bu sifata sahip çıkması cumhuriyetin dışında kalan bir anlayış olarak tasfiye olmuştur. Atatürk bu gerçeği en açık bir dille ifade etmiştir, Kan — barut kokuları arasında bile ulusunun iradesine baş vurmuş ve büyük davasında bu asil ulusunun azmiyle başarıya ulaşmıştır.

Bunun sonucu olarak ki “Egemenlik kayıtsız şartsız ulusundur,,” sözü gerçek olmuştur, Bugün önemli adam, önemli insan anlamı, saraya kapak atmak yerine topluma hizmet eden insan anlamını almıştır. Dünün milliyetçi unsurları saray denilen hengâmede bir yer düşünürken bu günün milliyetçisi içinde yetiştirdiği topluma hizmeti düşünmektedir. Bu günün milliyetçisi fazileti sarayın entrika dolu köşelerinde değil halkın temiz duygularında, halkın içinde aramaktadır.

Bir noktaya daha işaret etmek gerekirse dün sarayda sözde kalan milliyetçilik bu gün iş alanına intikal etmiş bulunuyor. Atatürk'ün bize gösterdiği yolda ilerliye bilmeniz en kolay, en verimli yolu bu olsa gerektir. Topluma yayılan ve benimsenen devrimler, bu devrimleri kendine rehber etmiş bir inanmış insan kitlesi olmasaydı kırkinci yılın sonunda olgun bir Cumhuriyete erişmemiz güç olurdu. Cumhuriyet, Atatürk'ün söylediği gibi Türk ulusunun tabiatına en uygun bir yönetimdir. Geniş bir yurttaş kitlesi Cumhuriyet yönetiminde gerçek değerini kazanmıştır.

Türkiye Cumhuriyetinin özlediğimiz seviyeye ulaşmasında söz milliyetçiliği yerini iş milliyetçiliğinin alması büyük gelişmeleri daha kısa zamanda başarmamıza sebep olacaktır. Yurtsever aydınların gün geçtikçe bu yolda güçlenmekte olmaları bizim ümidimizi artırmaktadır.

Bugünün hayat şartları içinde, bir fert için olduğu gibi, bir millet için dahi kudret ve kabiliyetini fiili eseri ile açığa vurmadıkça ve ispat etmedikçe, itibar ve önem beklemek beyhudedir.

Kemal ATATÜRK

KIRK

YILIN

iÇİNDE

29

EKİM 1923 tarihinde Cumhuriyetin ilânından sonra kırk yıl içinde Cumhuriyet yönetimi önemli sınavlardan geçerek ebedilik kazanmıştır. Cumhuriyetin kırk yıl içinde geçirdiği sınavların önemlilerini tanımakla gerçeğin daha çok aydınlanacağı düşüncesiyle burada sıra ile kaydetmeyi uygun bulduk.

Hilâfet,

Cumhuriyetin ilânıyla hilâfet meselesi ortaya çıkmıştır. 3. Aralık 1923 de hilâfetin kaldırılması hakkında ki kanunun anayasa komisyonunda görüşülmeye başlanması hilâfetçileri harekete getirmesi üzerine 8 Aralık, 1923 İstanbul'da İstiklâl mahkemesi kurulmuştur. Nihayet 3. Mart 1924 tarihinde hilâfet Büyük Millet meclisi tarafından kaldırılmıştır.

Anayasa

Hilâfetin kaldırılmasını 8. Mart, 1924 te Şer'iye mahkemelerinin kaldırılması ve Adalet sisteminin birleştirilerek bağımsız mahkemeler kanununun kabulü takip etti. Devam eden çalışmalarla 20 Nisan 1924 te yeni anayasa kabul edildi.

Terakki perver fırka

Hilâfetin bir kanunla kaldırılması, şer'iye mahkemeleri yerine bağımsız mahkemelerin kurulması, yeni anayasa'nın kabul edilmesi üzerine hilâfetçiler 7- Kasım 1924 Terakkiperver fırkayı kurdular. Hilâfetçi Fırkanın başında Kâzım Karabekir, Ali Fuat Cebesoy, bulunuyordu.

«YALNIZ bir tek şeye ihtiyacımız vardır: Çalışkan olmak. Servet ve onun tabii sonucu olan refah ve saadet, yalnız ve ancak çalışkanların hakkıdır.»

Kemal ATATÜRK

Hilâfetçi Terakki perver Fırkanın çalışmalarıyla Doğu isyanı başgösterdi ve asiler 11-Şubat- 1925 te Elâzığ'ı işgal ettiler. Olağanüstü yetkilerle başbakanlığa yeniden getirilen İsmet paşa'ya "Takrirî Sükûn kanunu,, ile önemli yetkiler tanındı.

Son taarruza geçen hükümet kuvvetleri isyanı kısa zamanda bastırdılar. Şeyh Said ve adamları 12- Nisan- 1925 te İstik'âl mahkemesine verildiler, suçluları 29 Nisanda idam edildiler.

Bu olaydan sonra irticayı destekliyen ve doğu isyanını meydana getiren terakkiper ver fırka 8- Haziran 1925 te kapatıldı.

İrticaya karşı devrim hareketine devam edilerek; Atatürk 23- Ağustos 1925 te çıktığı gezide fes yerine şapka giyilmesini işaret etti. 2- Eylül- 1925 te bakanlar kurulu tekke ve zaviyelerin kapatılmasına karar verdi.

İzmir Suikastı

Doğu isyanını başarıya ulaştıramıyan Terakkiper ver Fırka mensupları 15- Haziran- 1926 İzmir'de Atatürk'e suikast hazırlamışlardı. Suikastçıların mahkemesi 13 Temmuz 1926 da sona erdi ve 13 kişi idam edildi.

Doğuda İkinci İsyân

Doğuda 10 Haziran 1930 da İran'dan gelen bazı kimselerin yardımıyla ikinci bir isyan başgösterdi. Bu isyan'da 14 Eylül 1930 da tamamen bastırıldı ve Türk İran sınırı tashih edildi.

Serbest Fırka

İkinci doğu isyanının tavsadığı günlerde Atatürk Muhalefet partisinin gereğine işaret ederek Fethi Okyar'a muhalefet partisini kurmasını söyledi. 12 Ağustos 1930 da Serbest fırka kuruldu. Hilâfetçiler bu fırka içinde de Faaliyetlerini ustalıkla yürütme yolunu tuttular. Fethi Okyar 14- Kasım 1930 da serbest fırkayı kapattı,

Menemen Olayı

24 Aralık 1930 da Menemen'de Nakşibendi yobazları "Şeriat isteriz,, bağırırları arasında başkaldırmak istediler. Yobazları sükunete davet eden Öğretmen Kubilây asiler tarafından kör testere ile öldürüldü.

İkinci Suikast

Bu defada Çerkez Ethem'in adamları tarafından Atatürk'e ikinci bir suikast hazırlandı, fakat suikast zamanında haber alındığı için suikastçılar hemen tevkif edildiler.

Doğuda üçüncü İsyân

15 Haziran 1937 de Tunceli ve Çevresinde yeni bir hareket görüldüyse de hükümet kısa zamanda duruma hakim oldu.

Yine İrtica

23 Kasım 1952 de Malatya'da Gazeteci Ahmet Emin Yalman'a karşı bir suikast hareketi ortaya çıktı. Suikastı irtica taraftarlarının hazırladığı anlaşıldı. Suikastle ilgili görülen Milliyetçiler derneği kapatıldı. Yine irticayı desteklediği gerekçesiyle Millet partisi 8- Temmuz 1953 Mahkeme kararıyla kapatıldı.

Tahkikat Komisyonu

Cumhuriyeti tehlikeye düşürenler Ulusal Egemenliği bertaraf etmek amacıyla Tahkikat komisyonu kurdular. Komisyonun Anayasaya aykırı oluşu yüzünden Üniversite olayları başladı ve Nihayet 27 Mayıs devrimi ile Cumhuriyet yönetimi yeniden kuvvet kazandı. Diktatörlük taraflısı 14 ler yurt dışı görevlere tayin edildiler.

21 Şubat/ 22 Mayıs

Demokratik gidişi beğenmiyen bazı subaylar Harb okulu kumandanı Telât Aydemir'in idaresinde ihtilâl teşebbüsüne giriştiler. 22 Şubat 1962 de meydana gelen ilk teşebbüs zararsız hale getirildi ve subaylar emekliye ayrıldı.

Telât Aydemir yeniden 21 Mayıs 1963 de İhtilâl teşebbüsünde bulundu ve hükümet kuvvetleri tarafından bastırıldı. Aydemir ve arkadaşları idama mahkûm oldular.

Bu ihtilâl teşebbüslerinin bastırılmasıyla demokrasiye karşı kuvvetlerin gücü ve iradesi yok edildi.

Bir milletin ruhu zaptolunmadıkça, bir milletin azim ve iradesi kırılmadıkça, o millete hâkim olmanın imkânı yoktur. Halbuki asırların meydana getirdiği bir millî ruh, sağlam ve daima bir milli iradeye hiçbir kuvvet karşı koyamaz.

Kemal ATATÜRK

ATA'nın

En Büyük Eseri

Cumhuriyetin kırkinci yılını kutlamakta olduğumuz bu günlerde ve bir hafta ilerisinde bütün dünya ile birlikte sevgisini, heyecanını yaşayacağımız büyük Ata, yine kalbimizde, ruhumuzda daha kuvvetli bir nanaç kaynağı, O her zaman, her şeyi ile aramızda dolaşmakta gönül erimizde yaşamaktadır.

"Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacak. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.", sözüyle bunu belirtmek istemiştir. Zaten bu günün Türkiye; O'nun hediyesinden başka nedir ki?

Atatürk'un ulusal bağımsızlığa olan inanç, ve bağlılığı, Türk ulusuna olan sonsuz sevgisinden ileri gelir. O diyor ki: "Ulusal hakimiyet öyle bir nurdur ki, onun karşısında zincirler erir, taht ve taçlar yanar, parçalanır.", Evet, Atatürk bütün hayatı boyunca ulusal hakimiyetini gerçekleştirmeye çalışmış, onu daima müdafaa etmiş, herşeyin esası ve kaynağı olarak göstermiştir. O en büyük Cumhuriyetçi, en büyük devrimci, en büyük milliyetçi ve mühsittir.

Atatürk Türk toplumu daki zincirleri kırıp atan, Türkün rahat yürümesi için köşeklerinin bağlarını koparan. Türke şerefli bir ulus olarak nefes aldırın ulu bir

Ahmet ORHAN

Er. San. Ens. Ed. Öğr.

önderdir.

O, ulusunu çok, pek çok severdi. Bir gün bu topluluğa "Benim kuvvetim size olan muhabbetim ve sizin bana olan muhabbetinizdir.", demiştir. Evet, O, bu büyük gerçeğin ışığı altında mesut bir halde gönül erimizde yaşamaktadır.

Mesut bir halde Çünkü: O daima vücudunun bir uzuvu gibi güvenebileceği Türk gençliğine emanet etmiştir. Vatanını ve en büyük eseri Türkiye Cumhuriyetini.

Gençler ve O'nu görememiş olanlar Ata'yı görememenin acısı kalplerinizi gölgelemesin Zira te sellimizi yine Ata'nın bir sözünde buluyoruz: "Beni görmek demek bahimehal yüzümü görmek de gildir. Benim fikirlerimi, duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız bu kâfidir.", demiştir. İşte bu sözü anlayan, Türk Gençliği ve Türk ulusu için kâfidir.

Her alanda O'nun yüksek ve iletici düşüncesi, büyük sözleri yolu mu aydınlatmak için önümüzde ışık olmuştur. Bu gün en büyük eserinin kırkinci yılını kutlarken O'na daha çok inanç duyuyoruz.

Cumhuriyetin 40 ıncı yıldönümü eşiğinde
ATATÜRK'e SESLENİŞ

AZİZ ATA

Mahir TÜRKKAN

Bugün yine ruhun ulvi bir tayf gibi üzerimizde dolaşıyor. Sevgin bir nisan rahmeti gibi üstümüzde yağıyor. Eserlerin gurupsuz bir gündüzün göklerinde ve o göklerin sonsuz ufuklarına bakan bir güneş gibi parlıyor.

Sen bizim yolumazda ışık, başımızda güneş, ruhumuzda ateşsin. Sana dokunan eller kırılacak Sana uzanan diller kopacak, sana kem gözle bakan gözler kör olacak; Çünkü sen gençlerimizde kuvvet, ordumuzda savat, gönüllerimizde muhabbetsin.

Çocuklarımızın bakışında Sen, ırmakların akışında sen, genç kız

ların nakışında sen varsın Atam!.. Eğilen başlarda Sen dökülen yaşlarda sen, çatılan kaşlarda yine sen varsın Atam!..

Heyecanlarımız senden gelir. neşelerimiz senden doğar, dertlerimiz sende tesellisini bulur.

Senin en büyük ve en güzel eserler olan gençlik, şimdi Cumhuriyetin bekçisi, devrimlerin takipçisidir. Senin eserlerin onda ebediyyet, fikirlerin hürriyet, tevazunun fazilet oldu.

Ey alev gözlü, alev sözlü Atatürk!

Altın saçlı, altın başlı Atatürk

Vatan ve Millet Sana minnettardır. müsterih uyu..

Biz doğrudan doğruya milliyetseveriz ve Türk milliyetçisiyiz. Cumhuriyetimizin dayanağı Türk toplumdur. Bu toplumun tertleri ne kadar Türk kültürüyle dolu olursa, o topluma dayanan cumhuriyet te o kadar kuvvetli olur.

Kemal ATATÜRK

REALİST ***** ***** ATATÜRK

Tayyar ATAMAN

İZMİR alındıktan sonra Atatürk Afyon'a ilk defa geliyordu. Ya nında Latife hanım ve misafir olarak Macar Büyük Elçisi Kont Behtlen bulunuyordu. İstasyondan şehire kadar bir buçuk kilometrelik yol halılarla örtülmüştü. Her esnaf teşekkülü yol boyunca iki taraflı toplanmış; Ata önlerine geldikçe Kurban kesiyorlardı. Bu şekilde içten karşılanan Ata bir aralık şimdiki Liseye (O zaman Sultanı) uğramıştı. (1) Lisenin büyük kapısından girildikten sonra yukarı kata çıkacak yere gelince sağdaki holün cepheye bakan ikinci odasına buyur edildi. Oda bir anda doldu. O zaman bu binada öğretmen okulu da vardı onun talebelerini de odaya istedi. Konuşma soru şeklinde devam ediyordu. Bir aralık kendisini Nebi gösteren bir şiiri dinliyen Ata memnun kalmadı ve ben Nebi değil bir ferdi milletim, bu Millet benim gibi daha bir çok Mustafa Kemaller yetiştirebilir. Dedi. Odada Balkan Harbi faciasında askerlik etmiş olanlar vardı. İntikam hırsı ile yanıyorlardı. Eski Yunan Muharebesinde bulunmuş, o zaferin neticesini iyi alınmadığına inanan insanlar çoktu. Trakya'yı unutamıyorlardı. Atatürk'ün Selânikte doğması dolayısı ile orayda içine alacak bir toprak iltihakı ile İstiklal harbinin neticelendirilmesini istiyorlardı. Bu duygularla Ata'ya Selâniğin ne zaman alınacağını sordular.

Ata bir an durdu söyliyeceğini iyi hesapladıktan sonra içimizde yabancı var mı diye sordu. Olmadığı anlaşıldıktan sonra (Gazeteci arkadaşlar bu söylediklerimi yazmayacaklar) dedi ve sonra Kurtuluş Zaferinin sonundaki Vatani çiziverdi. (Eğer sulh için İzmir'i geri vereceksiniz deseler onu feda edecek vaziyetteyiz.)

Atatürk Realistti ve durulacak yeri çok iyi biliyordu.

(1) Atatürk her gittiği yerde okulları ziyaret etmeden oradan ayrılmazdı. Bir devir geldi ki Maarif Vekillerinin yeni gördükleri illerdeki Liselerin bile önlerinden geçmedikleri görüldü.

Afyon'un güney doğusunda BAYRAK TEPE derler bağlık bir yer vardır. orada babadan kalma bir bağımız var. İlk Baharda orayı Deper Köylü amelelere bellettiriyordum. Ameleler arasında bir baba ile oğul da vardı. Babanın kulakları pek işitmiyordu. Konuşulanları anlamadığının habire kendi işiyle meşguldü. Oğlu askerden yeni gelmiş, işe başlamıştı. Ara sıra babasını tahriz ediyordu. Babası İstiklal Harbinde Yunanlılara esir düşmüş, bir müddet esaret kampında kahvecilik etmiş, iyi para kazanmıştı. Fakat kazandığını Yunanistanda savurmuştu. Oğlu o zaman çok küçük, bir iş göremiyordu, Babasından da hayır yok... (Yunanlılar gittikten sonra evimizde bir topal civci bile kalmamıştı) diyordu.

Babasına neye lunları aramadın dedim (Esaretten döneceğimize, kur tulacağımıza hiç inancım yoktu) dedi. Oğlu pek basit bir cümle ile sevgilerin en temizini inancın en kuvvetlisini söyleyiverdi. (Hiç Atatürk kendi halkından bir kişiyi bile oralarda bırakır, unuttur mu? ge tirtmez mi?)

Atayı halk böyle biliyor, böyle görüyor, böyle düşünüyor ve böyle seviyor.

İtalya Başbakanı Mussolini'nin Atak günleri Ata'nın Asker Üniformasıyla İtalya Elçisini kabul ettikten sonra Akdeniz kıyılarını dolaştığı günler. Bir gün pek تنها görünen bir kıyıda karaya çıkmak isteyen Atatürk sandala Vapurdan bazı Bakanları alarak çıkar. Etrafta kimseler yok. Böyle bir günde nöbetçisiz kalan bu kıyı için Ata'nın canı sıkılır. Sandala kolay dönülemez kadar uzaklaştıkları sırada tok bir ses (Dul!) der. Ve parolayı sorar. Atatürk'ün etrafındakiler dinlemeyip yürümek isterler. Ama doldurulan bir tüfek sesi işin ciddiyetini Ata'ya anlatır. Başta Ata herkes elini kaldırarak teslim olur. Nöbetçi düdüğünü çalar. Gelen nöbetçi Onbaşısına: (On başım bir torpido dolusu cansas (Casus) yakaladım der. Onbaşı kalabalığı görünce kışlaya kadar hepsini yalnız götüremeyeceğini anlar. O da Nöbetçi Çavuştan yardım ister. Nöbetçi çavuş getirdiği bir manta Askerle bu bir torpido dolusu cansasları (!) çevirerek önde çavuş, etrafta süngülü Askerler, Arkada Onbaşı merasimle kışlaya götürürler. Çavuş bunları Nöbetçi Subayı odası önünde bırakarak haber vermeğe girer bu heyecanlı haberi alan nöbetçi subayı bir torpido dolusu gözü dönmüş gündüz Türk topraklarına çıkmak ce-

şaretini kendilerinde gören, casusları görmek için dışarı fırlar. Ama kapıda süngülü Askerlerin ortasında Ata'yı ve devrin diğer büyüklerini görünce afallar, ne yapacağını şaşırır.

Ata ve Arkadaşları odadalar. Ata Birlik komutanına ve Nöbetçi Subay'ına takılmak ister: (Şu nöbetçiyi getirin bakalım. Cumhur Reisine silah nasıl çekilirmiş. hesabını soralım) der nöbetçi içeri girer Ata ile aralarında geçen konuşma :

Ata.— Benim kim olduğumu öğrendinmi?

Nöbetçi.— Öğrendim Paşam Atatürk'sün

Ata.— Neden bana silah çektin?

Nöbetçi.— Emir öyle Paşam.. Nöbetçi Onbaşıyla Çavuşundan başka kimse geçemez

Ata.— Ben Cumhur Reisiyim, nasıl geçemem?

Nöbetçi.— Emir öyle. kimse geçemez.

Ata.— Şimdi benim kim olduğumu öğrendin yine geçirmez misin?

Nöbetçi.— Emir öyle geçirmem Paşam.

Ata. Emrin yerine kesin olarak getirileceğini inandıktan sonra nereli olduğunu sorar. Afyon'un Paşa Köyünden cevabını alınca orada iyi pehlivanlar yetişir. Sende güreşirmisin der. Evet cevabını (Bak bunlar iyi pehlivanlardır) diyerek sağındaki İçişleri Bakanı Şükrü Kaya'yı gösterir (bununla güreşebilirmisin). Biraz şişmanca olan Şükrü Kaya'ya bakar nöbetçi (Kof) demiş ve onunla güreşmen cümlesinide eklemiştir. Bu defa soldaki zayıf yapılı Dışişleri Bakanı Tevfik Rüşti Aras'ı gösteren Ata'ya nöbetçi (Oda ihtiyar, güreşmen. Ayıp olur) demiş. Ata bunun üzerine (Ben de güreş tutarım nasıl bana ne diyeceksin) deyince nöbetçi düşünmeden: (Atam, demiş seninle dünya güreşemiyor; ben nasıl güreşirim.)

Ata bunun üzerine nişanlı olduğunu öğrendiği bu ere cüzdanındaki paranın hepsini vermiş ve bir ay izinle köyüne göndermiş.

Türk Askeri sınırdan böyle kimseyi geçirmediği gibi Ata'yı da böyle biliyor ve ona böyle inanıyordu

Halka yanaşmak ve halkla kaynaşmak, daha çok aydınlara düşen bir vazifedir. Gençlerimiz, aydınlarımız niçin yürüdüklerini ve ne yapacaklarını önce kendi dimağlarında iyice kararlaştırmalı ve onları halk tarafından iyice hazım ve kabul edilebilir bir hale getirmeli ve ancak ondan sonra ortaya atılmalıdır.

K. ATATÜRK

ÇAĞRI

Bire koş yığitler, bire kocalar,
Bir destan söyleyim, divan kurulsun!
Böylesi destanı almaz heceler,
Meydan sazlarına meydan verilsin
Her yandan toplanıp, biz bize gelüp,
Dağlar, taşlar ile avaza gelüp,
Urdukça tellerden yalaza gelüp,
Par par parlamayan teller kırılsın!
Karşıya çıkılıp bütün illerde,
Bir daha anılsın Adı dillerde,
İla geldi gelecek diye yollarda
Toz duman içinden hep O görülsün!
Sıyrılıp kılıçlar yıllık pasından
Sılasın sancaklar gün ortasından,
Vazgeçüp gönüller sonsuz yasından,
O'nun günündeki eyyam sürülsün!
Şavki vursun bize yanarcasına,
Dönsün, zaferlerden dönercesine,
Yediden yetmişe askercesine
Ayağa kalkılıp selâm dnrulsun!
Ben de bozun bahtım ile ahtımı,
Kırk yıl gerilere sürdüm atımı
Ölümlle aramız bir ok atımı,
Asılın yaylara bahtım dirilsin!
Dolular içüp de hasret tasından
Esriyip yatarken devran kösünden,
Gökyayım, uyanıp şenlik sesinden
Korkulu düşlerin hayre yorulsun!

Orhan Şaik GÖKYAY

Afyon da Mevlâna Celâlettin Rumî ve Mevlevilik

Süleyman Gönçer

Emekli Müze Müdürü

DERĞAHIN KURULUŞU: Ulu Arif Çelebi Afyona gelerek Sahip-
oğlunda misafir kaldığı sırada Mevlevi derğahı kuruldu. Çelebinin
kalede Alâaddin sarayında misafirliği sırasında efsanevi olaylar bunu
gösteriyor. Ulu Arif Çelebi ölümünden az evvel hicri 716 Milâdi 13-
16 yıllarında gelmiştir. Çelebiye hayran kalan ve mürid olan Ahmet
bey derğah arsasını bağışlamıştı. Ahmet beyden sonra Karahisar'a
varis olan Yakup Çelebi ise derğah fıkarcasının iâşesi için dayısı Ulu
Arif Çelebiye Büyük Kalecik, Orta Kalecik, Küçük Kalecik, Kışlacık,
Deper, Datlar, vesair köylerini vakfetti. Yakup Bey hicri 744 Milâdi
1344 tarihinde bir mücadele sırasında Şuhutta vefat ederek Seydi
Sultan Türbesine gömüldü. Yakup Beyin Musa, Mehmet isminde iki
oğlu olduğunu biliyoruz, Mehmet Bey (Çağsadan) babasının yerine
hükümdar oldu onunda yerine geçen oğlu Süleyman Şah Karahisari
Devleyi ikinci hükümet merkezi yaptı. Zamanında Yakup Beyin tan-
zim ettirdiği vakfiye kaybolduğundan yeniletti.

Burada tarihçi ve menakip yazarlarını şaşırtan bir olaydan bahse-
deceğim : Süleyman Şahın üç oğluna verdiği isimler tıpkı dedesi U-
mur Beyin verdiği gibi Hızır Şah, İlyas Şah ve Yakup Çelebi oldu.
Birincileri ile ikincileri bir zan eden tarihçiler Muhtahere Sultanın
Süleyman Şah ile evlendiğini zannettiler. Süleyman Şah ölünce Ger-
miyan tahtına II. Yakup Çelebi geçti kız kardeşi Devlet Hatun yo-
lu ile Çelebilik Osmanlılarına da alem oldu, Afyon'daki Mevlevi
Çelebileri Süleyman Şahın büyük oğlu Hızır Şahtan gelir. Anado'lu
Türklüğünün Osmanlıların bayrağı altında birleşmesi II. Yakup Çe-
lebinin ferağatle ölürken ülkesini Osmanlılara terk ve vasiyet etme
sile tamam oldu.

Yıldırım Bayazıt Ordusu ile Karahisari Devleye geldiği zaman der-
ğahın iâşesine yardım olmak üzere kırk adet cizye vakfetti. (cizye
Hristiyanlardan alınan altın vergi)

Mevlevi derğahı bu t mlukler ve İhsanlarla büyük gelirlere sa-
hip oldu. Mevlâna sü'alesinden ilk defa Hızır Şahın torunu Ahmet
Paşa oğlu Balı Çelebi geçti onun Germiyan prenslerinden ilk defa
zikke ve aba geymesi hatırası olmak üzere kendisine Abapûşveli de-
nildi onun yerine en küçük oğlu Mehmet Semaî geçti. (1) Mehmet
Semaî iç Anadoluda'ki Mevlevi Derğahlarına ilâveten Sandıklı, Muğla,
Bursa, İstanbul'da Galata, Mısır'da Kahire derğahlarını kurduğunu
ve buralara kendi yetiştirdiği kimseleri Şeyh olarak gönderdiğini bi-
liyoruz. Mehmet Semaî tıpkı Ulu Arif Çelebi gibi Mevleviliğin yayıl-
masında büyük rolü olmuştur. Yavuz Sultan Selim ile birlikte Çal-
dıran muharebesine ve Mısır seferine iştirak etti.

Dikkati çeken nokta Mehmet Semaî Çaldıran seferine giderken
Kırşehirine uğrayıp Hacı Bektaş derğahından kırk mürid alarak maiye-
tindeki kırk Mevlevi ile kardeş yapmasıdır.

Şii ve sunni diye iki fırkaya ayrılan İslam alemindeki ikiliği kı-
lıcı ile ortadan kaldırmaya çalışan Yavuz Sultan Selim'in yanında
Mehmet Semaî de fikir ve inanç ikiliğini gidermeye çalışmıştır.

Mehmet Semaî uzun zaman derğahıta irşat ile meşgul olarak Ka-
nuni devrinde vefat etmiştir. Mehmet Semaî'nin menakip kitapların-
da yazıldığı gibi "Baka milkine çekti askerin Sultan Divanı,, şek-
lindeki vefat tarihi bir kelime oyunundan ibarettir. Hakikatte Meh-
met Semaî Miladi 1550 den az evvel vefat etmiştir. Muğla Mevlevi
Şeyhi İbrahim Şahidi Dede Şeyhinin vefatını duyup kabrini ziyarete
koşmuş ve bu manevi vazifeyi yapmak için bulunduğu sırada Afyon-
da vefat etmiştir. Bu vak'a hicri 957 miladi 1550 tarihinde olmuş-
tur. Şahidi Dede diğer Mevlevi büyükleri ile birlikte Mehmet Sema-
inin de bulunduğu derğahıta gömülmüştür.

Coşkun bir şair olan Mehmet Semaînin şiirleri ne yazık ki divan
halinde toplanıp birlenmemiştir. Cönklerde Seçme şiir kitaplarında
beş on parça koşma, divan, kıt'a, münacaat ve methiyesi bulunmak-
tadır. Ben şimdilik sadece isminin müsemması Semâ methiyesini sun-
makla yetineceğim.

(1) Osmanlı Sultanları «Germiyanlı, Alişiroğlu gibi saltanat
hatırlatan isimleri hoş görmedikleri cihetle bundan aile Melânaya i-
za feten Mollaoğulları adını aldı.

SEMA MEDHİYESİ

Nuri şemsin mazharıyız himmeti molla ile
Zerreyiz manendi ahter nuri can efza ile,
Bilmiyenler âşına sanmaz bizi mâna ile
Mevleviyiz âleme meşhuru istigna ile
Sine çakız döne döne şevki huyi hay ile
Salınırsak tan mıdır def'ü kudumu nay ile
Ehli aşkız, fahrimiz âyini mevlânâ ile
Hak rızasıdır hayatı dil Husamüddinimiz,
Zati Pake âyine kalmıştır anı pirimiz,
Ol erenler şahı oldu baisi ayinimiz,
Gece gündüz asitanı püsteri balinimiz,
Ruhu kudsi saydeder her demde çün şahinimiz,
Bende olduk böyle bir sultana budur ayinimiz.
Salınırsak tan mıdır def'ü kudumu nay ile
Ehli aşkız, fahrimiz ayini Mevlânâ ile
Gösterir sırrı tavaflı devr ile Sultan Veled
Ehli aşkın kâbesi olduğuna budur sened.
Derdi aşka düş olanlar bulur elbette medet.
Kehleden haki rehini çeşmine görmez remed
Kurbi hakka yol eğerçe her taraftan bi aded
Aşikâr gün gibi mürşid buladır (bunlardır) ced beced
Salınırsak tan mıdır def'ü kudumu nay ile
Ehli aşkız, fahrimiz âyini Mevlânâ ile
Var mıdır bir şeyhi kâmil böyle bir kadri cemil,
Bezledip Hani maarif âleme hem çün halil,
Can kulağıyla işit, fehmeyle, hoşça anla bil,
"Rahi Hakda Mesnevidir nassu bürhanü delil,"
Dahi hakdır. sanmanız; gayri kelâmı kalû kil.
Talibi Hakka salâ gelsin : hayatı abı sebil.
Salınırsak tan mıdır, def'ü kudumu nay ile
Ehli aşkız, fahrimiz ayini Mevlânâ ile
Bahrdır âyini molla, mevlevi emvacıdır,
Gey külâhı rif'atin kim seadet tacıdır,
Sıdk ile olan müridi mesel kevmi nacıdır
Bu semâ ile safa aşıklar mi'racıdır.
İctihadı nefsedeler gazidir, hem hacıdır.
Ey "Semaî" şahlar bu dergehin muhtacıdır.
Salınırsak tan mıdır, def'ü kudumu nay ile
Ehli aşkız, fahrimiz âyini Mevlânâ ile

Karatahtadan *****

***** Televizyona

Yusuf ÇAĞMAN

Tabii Öğrenme :

- 1 — Öğrenilmek istenen şeye ilgi duyma,
- 2 — Öğrenme isteği
- 3 — İsteğin giderilmesi
- 4 — Öğrenilenin işlenmesi ve bundan faydalanma.

İşte görme ve işitme yolu ile Eğitim - Öğretim bu dört neticeye cevap verir,

Filmle Öğretim - Eğitim yapılırken mevzu ve şekil teknikleri göz önünde tutulmalıdır.

Mevzuuna göre filmler : Mevzulu film, Havadis filmi, Kültür filmi, vesika filmi, eğlence filmi, reklâm filmleri, ders filmleri vs. dir.

Çekiliş Tekniğine göre: Normal Film, yakınlaştırmak çekilen film, mikroskobik film, yavaşlatılarak çekilen film, çabuklaştırılarak çekilen film, içi gösteren kesitli film, Ultravide filmi, Röntgen filmi, bebeklerle çekilen film vs.

Bunlar siyah-beyaz, renkli, sesli, sessiz ve mücessem filmler şeklinde çekilirler.

Ders filmleri, öğrencilerin bilgilerini artırıp derinleştirir. Bir olayın inkişafını gösterir, tarihi olay ve şahıs eserlerini canlandırır, ahlâk eğitimi sağlar.

Filmle öğretimde insanların % 85 i göz, % 10 u kulak, % 3 - 4 ü hareket hafızasına sahiptir. Hafızanın öğrenim - eğitimdeki rolünde ise çocuklarda 17 yaşına kadar lisan ve kelime hafızası zayıftır. Duygulara dayanan hafıza ise kuvvetlidir. Duygularını kolayca unuttukları halde, gördüklerini unutmazlar.

Çocuk idraki ancak gözü ile görüp, kulağı ile işittiği ve eli ile dokunabildiği şeylere müteveccihdir. onun için bir film gösterilirken:

- 1— Seyirci meselesi: (Öğrenci-yetişkin, hangi sınıf, konu vs.)
- 2— Gösterilen yer: (sınıf, salon, perde vs.)
- 3— Gösterinin zamanı: (Yemek üstüne olmaz, sabah erken olmaz)
- 4— Filmlerin seçilmesi: (Yaş, sınıf, konu vs.)
- 5— Gösteriden evvel (Gösterilecek film, Diya-Şerit öğretmen tarafından önce görülmeli, kısa izahat verip alaka toplanmalı.)
- 6— Gösteri sırasında: (İzahat; gösteri, müzakere, 2. gösteri)
- 7— Gösterinin neticesi. (müzakere, münakaşa, rapor, okuma.

Filmle ders nasıl işlenir:

Öğretmen işleyeceği konu ile ilgili Film, Diya ve şeritleri seçer, Kitapçıları varsa okur. Derse girmeden önce muhakkak F. D. Ş. i kendisi görür. Sınıfı gösteriye hazırlar. (makina, perde, oturma şekli vs.)

Derse başlamadan 5 dakika geçmiş konu ile yeni konuyu bağlar. 10 dakika ders yapar. 10 dakika F. D. Ş. gösterir. 10 dk. film üzerinde konuşma 5 - 10 dk. öğrendiklerini yoklar ve özetler.

Sınıf içinde gösteride tutulacak esaslar:

- 1— Sınıf karartılır.
- 2— Gösterilecek film sesli ise sesi ve resimler net olarak ayarlanır.
- 3— Bir ders saatinde 10 15 dk. olan fazla film seyretmemeli,
- 4— Kalabalık sınıf ve salonda gösterilen F. D. Ş. ler eğlence olarak görülür. Onun için tek sınıf veya aynı sınıfın iki şubesi bir arada seyretmelidir.

5— Diya ve şeritler gösterilirken serilerin hepsi gösterilmez, konuyla ilgili olanlar gösterilir.

Bunlardan başka, görme ve işitme yolu ile öğretimde:

—Gramofon plâkları: Müzik, Dil öğretimi, Beden hareketleri, coğrafya dersi.. için)

—Radyo: Günlük havadisler, müzik, bilgi, eğitim vs. hakkında

—Teyp: Bandlara konuşma, konferans, neşriyat vs. seslerinin kaydı

—Televizyon: Eğitim konuları, spor, müzik, konser vs. gibi.

Görme ve işitme işlerinde kullanılan araçlarda vardır.

(Gelecek konu: Film, şerit, diya ölçü ve yapıları ve sinema projeksiyon makineleri.)

ÜÇ ETEK

İçimde bir özlem

Toprağına, taşına köyümün.

Soğuk sulu pınarlarına

Efil, efil yaylasına.

Bazlama doğranmış aşına köyümün

Orta kulağımda bir çağrı.

Irak ellerden silaya.

Yüreğimde sonsuz bir özeniş

Çınar gölgesinde bir çoban,

Oluklarda bir sürü var. Ya.

Uçları oyalı pullu yemeniler,

Köyümün yelinden dalgalı üç etek.

Dallarda kara kara erik,

Omcalar altında keklik,

Kovanlarda sarı sarı petek,

Köyümün yelinden dalgalı,

Köyümde üç etek.

Arslan YAKUT

Nasıl Hazırlandık

L. BOZKURT SEPİN

PADIŞAHLARIN kötü idaresi ve hüküm süren aşırı tahassup neticesi yer yer işgale uğrayan güzel vatanımızın şahlanan milli mücadele ruhile Büyük Taarruzun başlangıcı olan Afyon'un 26 ilâ 30 Ağustos günlerinin önemi pek büyüktür. Bu maksatla gelen sene başlayan Zafer Haftasına bu yıl daha büyük önem verildiği gözle görülen bir hakikattir. Bununla beraber bu mutlu haftaya ne kadar önem versek yinede kifayetsizdir. Çünkü Zafer Haftasının taşıdığı mana çok büyüktür. Afyonda bulunma haberile bu hafta için vatanperverhane çalışan memleket aydınlarımızı görünce heyecanım şahlandı ve geçmiş hatıralarım bir sine ma şeridi gibi gözümün önünden geçmeğe başladı.

1936 dan 1946 yılına kadar kend mi karşılıksız vakfettiğim Halk evinde milli bayramlarımız bizim heyecanımızı şahlandıran günlerdi. bilhassa 27 Ağustos Afyon kurtuluşu ve 30 Ağustos Zafer bayramlarının hazırlığına 1 Ağustostan itibaren başlanır. 26 Ağustosa kadar Halkevi binası düğün ve bayram havası yaşırdı. Bir tarafta tam askeri bir disiplin altında verilecek temsil provaları bir başka odada mahalli oyunlar ve folklor çalışmaları, diğer büyük salonda kılınç kalkan sesleri merhum Sabri Açıkanın kükremeleri, dövizler, tablolar ve resmi geçide iştirak edecek temsili provalar çok zamanlar bu imanı arkadaşlarımızın akşam yemeğini ihmal ettirdiği vaki olurdu. Bu münasebetle kısa geçmiş bir hatıramdan bahsetmeden geçemeyeceğim. 26 Ağustos benim aile yuvasını kurduğum ilk günüdür. Aynı günü O Ben isimli milli bir eser temsil ediyoruz. Gerdek münasebetile davetliler evde damat bekler. İşte o gün memleket aşkının aile aşkına galebe çaldığını yakinen idrak ettim. Saat 24 de temsil sona ermiş ve eve geldiğim zaman davetlilerin dağılmış, herkesin uykuya yatmış olduğunu gördüm. Çünkü büyük bir okul olan Halkevi beni ve arkadaşlarımı kendine bağlamıştı.

Bu gün eğer bir mecliste dilim döndüğü kadar birşeyler konuşabiliyor ve kudretim nisbetinde bir kaç satır yazı yazabiliyorsam samimiyetle belirtmek isterimki Halkevime borçluyum. Ve bu kutsal okulda bilgimi artırmış milli heyecan zevkini tatmış eski bir halkeveli olarak hangi yaşta olursam olayım Atatürk ruhunu yaşadığı müddetce bir emir eri gibi çalışmaktan aynı zevk ve heyecanı duyarım. 28

ŞADIRVAN

Hep böyle titreşir yapraklar

İçi ezik geçeye karşı;

Hep böyle yalnızdır şadırvan

Sütun sütun mozayik taşı...

Bir ilâhi sır gibi karşımda

Secde eder top top selviler,

Ötede sonsuz bir fısıltı;

İplik iplik akar çeşmeler.

Önce bir mevlûthandır gece

Gene yanık, loş güpegündüz,

Gene bir hoş derince sedâ

Gönlümde bir Allah bir gece.

Başımda vaha rüzgar arı

Dumduru eser de ürpertir.

Bir şule ki; mehtabtan farksız,

Bir anlık yokluğu kederdir..

Öyle bir keder, duyması zor

Son güvercin ucup gittiği an.

Ah... Aşık Yunus nefesiyle

Yollara ha düştü, ha düşecek

Şadırvan...

Rüştü BİNBAŞI

Halkevimizin Genel Kurul Toplantısı yapıldı

Dergimizin dizgi ve baskısının devam ettiği günlerde Halkevimizin Genel Kurul Toplantısı da yapıldı. (20.Ekim 1963) Genel Kurul Toplantımıza, üyelerimizin çoğunluğu katılmıştır.

VALİMİZ Şevket Güres Genel Kurul Toplantımızı, başından sonuna kadar yakın bir ilgi ile izlediler. Afyon'a geldiklerinden bu yana toplum çalışmalarına değer verdiklerini her fırsattan faydalanarak ortaya koymuşlardır. Halkevimizin çalışmalarıyla devamlı olarak ilgilenen valimiz, Halkevimizin rahat ve verimli çalışması olanaklarını artırmak amacıyla bizzat uygun bir çalışma merkezi sağlamışlar, çalışmalarımızda her zaman yardımcı, koruyucu olmuşlardır. Genel Kurul Toplantımızdan sonra iş başına getirilen yeni Yönetim Kurulumuzda Valimizin yakın ilgisini görmüştür. Önemli Toplum çalışmalarını programlaştırmış olan yeni Yönetim Kurulumuzun Programını başarıya ulaştırması yolunda Valimiz yardımdan geri durmayacaklarını vâd ve Halkevlerimizin bu çalışma devresinde önemli hizmetler beklediklerini ifade etmişlerdir. Valimizin bu ilgi ve yardımlarına karşılık Halkevimiz çalışma devresini başarı ile sona erdirmek konusunda yeniden güç kazanmış olarak kararlı bulunmaktadır. Parolamız bize duyulan güveni daha da artırmaktır.

Genel Kurul Toplantımızı başkan olarak yönetmiş olan Milli Eğitim Müdürümüz A. Naci Kahraman'da Halkevimizin çalışmalarına ilgi duymaktadır. Merkezde Halkeğitimi ve eğitim araçları ile il çerçevesinde de Taşpınar'ın yardımıyla bütün öğretmenlerimizle bağ kurulmasına yardımcı olacaklardır. Bu işbirliğinin yardımıyla hem öğretmenlerimize hemde halkımıza faydalı olmak olanakları artırılmış olmaktadır.

Gönüllü hizmet almış kimselerden kurulmuş olan yeni Yönetim Kurulumuz hazırlamış olduğu programını başarılı olarak uygulamaya ve halkımıza geniş ölçüde faydalanılmaya kararlı bulunmaktadır.

Halkevimizin bu çalışma devresinde görev alanlar Taşpınar okuyucularına tanıtılacaktır. Bu sayıda Yönetim Kurulu üyelerinin kısa biyografilerini yayınlıyacağız,

ELVEDA!

Elveda güzelim elveda,
Seni verirler bir yada
Bana da eyvallah
Şimdiyedek seviştik bedava
Elveda şirininim elveda,
Birbirimizi oyalamak için yaşıyoruz
Dünyada .
Aşk bedava,
Hayat Bedava,
Ya kandırmak
Ne dersin?
Şimdilik oda .
Moda oldu:
Aldatmak,
Dalga geçmek,
Harcamak...
Kumar oynadık güzelim:
Aldın çift paralarımı
Ödeşmek için
Verdin: Elmanı, kirazını, ayvanı ve narını
Üleştik en sonunda
Gençliğin namını :
Ben hovarda.
Sen orospu maskara.

Kâzım KARATOPRAK

Halkevimizin Yönetim Kurulu Üyeleri

H. Şen. Şaşımoğlu

1934 Afyon doğumlu. İlk tahsilini Anıtkaya'da (Egret) yaptıktan sonra Çifteler Köy Enstitüsüne girmiş, 1954 de İvriz İlköğretmen okulundan mezun olarak öğretmen olmuştur. Evli ve çocuksuzdur. Sekiz senedir Afyon merkezinde çalışmaktadır. Öğretmenler Derneği Yönetim Kurulu üyeliği yapmış olup; Türk Kültür Derneğinin kurucularındandır. 27 Mayıs devriminden sonra kurulan Özel Devrim Bürosu seketerliğini de yürüten Şaşımoğlu halen Halkevi Başkanlığı, Taşpınar'ın sorumlu yönetmeni, kitaplık ve yayın kolu başkanlığı işlerini yürütmektedir.

Kadir Aytekin

1926 Dinar Evciler doğumlu, ilk öğretimini Evciler ve Dazkırı'da yaptıktan sonra Çifteler köy enstitüsüne girmiş, burayı bitirdikten sonra Yüksek Köy Enstitüsünden mezun olmuştur. Evli ve dört çocuk babasıdır. Merkez Yetiştirme Yurdu'nun kurucusu ve ilk müdürüdür. Çeşitli bölgelerde ilköğretim müfettişliğinden sonra dört seneye yakın zamandır Milli Eğitim Müdür yardımcılığı görevini yürütmektedir. Afyon'daki derneklerin hemen hepsinde çalışmaları vardır, Kitaplık Derneği; Türk Kültür Derneğinin kurucularındandır. Kültür Derneğinin kuruluşundan kongreye kadar muhasipliğini yapmıştır. Halen Kitaplık Derneği ve Halkevimizin yönetim kurulu üyesidir.

Ahmet Bin'er

1931 Afyon Gebeceler doğumlu. İlköğretimini Gebeceler'de yaptıktan sonra Çifteler Köy Enstitüsüne girmiş, 1956 de öğretmen olmuştur. 14 senedir Afyon merkezinde çalışmaktadır. Evli ve dört çocuk sahibidir. Öğretmenler Derneği yönetim kurulu üyeliklerinde bulunmuştur. Bu devrede yönetim kurulu üyesi seçilen Ahmet Bin'er halkevimizin yazmanlık ve Dil - Tarih - Edebiyat kolu görevlerini yürütecektir.

Arslan Yakut

1937 Ankara doğumlu olan Arslan Yakut, İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi mezunudur. Evli, çocuksuzdur. 1961 yılından beri Afyon'da bulunmakta ve Devlet Malzeme Ofisi Müdürlüğü görevinde çalışmaktadır.

Halkevi yönetim kurulu Muhasip üyeliği ve gösteri kolu başkanlığını yürütmektedir. Ve Amatör Tiyatro topluluğumuzun kurucularındandır.

İbrahim Mete Özpınar

1935 Afyon doğumlu. İlk, Orta, ve Lise öğrenimini Afyon'da tamamlamıştır. Evli ve iki çocuk sahibidir. Yedi senedir ticaret yapmaktadır. Halk evi yönetim kurulu üy. si olarak seçilmiş ve veznedarlık görevini yapacaktır.

SAĞLAM KARDEŞLER MÜESSESESİ AFYON ATLAS SİNEMASI

En Büyük Şirketlerin, En Büyük Filmleriyle
1963 - 1964 Senesinde Hizmetinizde

FİTAŞ
KONAK
CEYLAN
ACAR
ATLAS
BİRSEL
KEMAL

Film Şirketlerinin en güzel filmlerini

Ancak **ATLAS SİNEMASI**nda Seyredeceksiniz

SAĞLAM KARDEŞLER MÜESSESESİ
AFYON ATLAS SİNEMASI

Tel. : 1252

MÜNİR ÖZGÜVEN

Nakliyat

Taahhüt İşleri

İnşaat Malzemesi

Dahili Ticaret

Antalya Umumi Nakliyat T.A.Ş. Acentesi

Ulu Han Karşısı No. 7 - AFYON

—+—+—+—+—+—

Telefon : 1509

Telgraf : Özgüven

Sicil Ticaret : 2800

- * Yurdun her tarafına bilumum Nakliye işleri yapılır.
- * Halk ihtiyacı için her an kömür bulunur.
- * Çimento alım satım ve takip işleri yapılır.

TEZELLER

NAKLİYAT ve TİCARET KOLLEKTİF ŞİRKETİ

AGÂH KÖSEM - GALİP GÜNEL

KURTULUŞ CADDESİ 29/A AFYON

—+—+—+—+—

Ankara Güneş Umumi Nakliyat A. Ş. Afyon Acentesi

RAY Sigorta A. Ş. Afyon Acentesi

Dahili Ticaret

Komisyon

Nakliyat ve Bilumum Taahhüt İşleri

Her türlü inşaat Malzemesi

Sihhi Tesisat

Çimento Satış, Sevkiyat ve Takip işleri

Kömür Satışı

TÜRK TARİH KURUMU

Korum Adı: TÜRK TARİH KURUMU
Sicil No: 255.7.2/24/800107
DERGİLER TAŞPINARI I, 1-3 (1963) Markası: .MARKASIZ
Bulunduğu Yer: Konusu:

